

PRACE ORYGINALNE • ORIGINAL PAPERS

Problemy dermatologiczne żołnierzy Polskiego Kontyngentu Wojskowego w Czadzie

Dermatological problems among soldiers of Polish Military Contingent in Chad

KRZYSZTOF KORZENIEWSKI^{1, A}, EWA PROKOP^{2, D}, ANETA GUZEK^{3, E},
GRAŻYNA GORYSZEWSKA^{4, D}

¹ Zakład Epidemiologii i Medycyny Tropikalnej Wojskowego Instytutu Medycznego w Gdyni
Kierownik: płk dr hab. med. Krzysztof Korzeniewski, prof. nadzw. WIM

² Koło Naukowe Medycyny Podróży MONSUN przy Wojskowym Instytucie Medycznym
Opiekun Koła: płk dr hab. med. Krzysztof Korzeniewski, prof. nadzw. WIM

³ Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej Wojskowego Instytutu Medycznego w Warszawie
Kierownik: dr hab. med. Wiesław Piechota, prof. nadzw. WIM

⁴ 2. Wojskowy Szpital Polowy we Wrocławiu
Komendant: płk lek. Bogusław Nowak

A – przygotowanie projektu badania, **B** – zbieranie danych, **C** – analiza statystyczna, **D** – interpretacja danych,
E – przygotowanie maszynopisu, **F** – opracowanie piśmiennictwa, **G** – pozyskanie funduszy

Streszczenie Wstęp. Choroby skóry są jednym z najczęstszych problemów zdrowotnych żołnierzy pełniących służbę we współczesnych operacjach wojskowych.

Cel pracy. Ocena występowania problemów dermatologicznych wśród żołnierzy Polskiego Kontyngentu Wojskowego (PKW) stacjonujących we wschodnim Czadzie (Afryka Centralna) w okresie od maja 2008 r. do września 2009 r.

Materiał i metody. Przeprowadzona analiza retrospektywna została oparta na dokumentacji medycznej pacjentów leczonych w trybie ambulatoryjnym w Grupie Zabezpieczenia Medycznego (GZM) PKW w Czadzie. W ww. okresie służbę pełniło tam 855 polskich żołnierzy w ramach I, II i III zmiany PKW. Do analizy statystycznej wykorzystano dokumentację medyczną dotyczącą 477 wstępnych wizyt dermatologicznych żołnierzy (wyłączając wizyty kontrolne), zarejestrowanych w izbie przyjęć GZM. Analizę wykonano w oparciu o wskaźnik natężenia w przeliczeniu na 100 pacjentów i wskaźnik struktury.

Wyniki. Choroby skóry stanowiły 21,8% wszystkich problemów zdrowotnych leczonych ambulatoryjnie w PKW w Czadzie w analizowanym okresie (55,8 przypadków na 100 pacjentów). Najczęstszymi schorzeniami dermatologicznymi zgłaszanymi przez polskich żołnierzy były dermatozy alergiczne (42,3% wszystkich przypadków zmian skórnych).

Wnioski. Wysoka zachorowalność na choroby skóry wśród personelu biorącego udział w misjach wojskowych wymaga zwrócenia szczególnej uwagi na wnikliwą kwalifikację zdrowotną kandydatów do służby poza granicami państwa w odmiennych warunkach klimatycznych i sanitarnych. Niezbędne jest również odpowiednie zabezpieczenie medyczne operacji wojskowej w zakresie specjalistycznej opieki dermatologicznej.

Słowa kluczowe: choroby skóry, polscy żołnierze, Czad.

Summary Background. Skin diseases are one of the most common health problems among soldiers deployed to contemporary military operations.

Objectives. The aim of the study was to analyze the incidence rate of dermatoses diagnosed among soldiers serving in the Polish Military Contingent (PMC) in eastern Chad (Central Africa) in May 2008–September 2009.

Material and methods. The retrospective analysis which had been conducted was based on medical records of patients treated in the out-patient clinic of Medical Support Group (MSG) of PMC Chad. Within the analyzed period of time 855 Polish soldiers served within the framework of the I, II, and III rotation of the PMC. The bases for conducting the statistical analysis were medical records of 477 out-patient dermatological visits (excluding check-up appointments) registered at the sick call of MSG. The analysis was carried out on the basis of intensity index per 100 patients and structure rate.

Results. Skin diseases accounted for 21.8% of all health problems treated on the outpatient basis among the personnel of the PMC Chad within the given period. The most common dermatological problems diagnosed in Polish soldiers included allergic diseases (42.3% of all cases of skin lesions). **Conclusions.** Increased incidence rate of dermatoses among personnel assigned to military operations overseas dictates a necessity of appropriate health qualification of candidates for duty in different climatic and sanitary conditions. It also requires the right organization of dermatological care in the area of operation.

Key words: skin diseases, Polish soldiers, Chad.

Wstęp

Choroby skóry są jednym z najczęstszych problemów zdrowotnych występujących w środowisku wojskowym. Spektrum chorób leczonych w wojskowej służbie zdrowia jest podobne do schorzeń notowanych w placówkach cywilnych. Dominują dermatozy alergiczne, bakteryjne, wirusowe i grzybice. Czynnikiem ryzyka mającymi wpływ na występowanie dermatoz są substancje chemiczne (detergenty), czynniki fizyczne (mikrourazy, zmiany temperatury i wilgotności powietrza, promieniowanie słoneczne), czynniki biologiczne (bakterie, wirusy, grzyby, pasożyty), wrodzone lub nabyte zaburzenia odporności, choroby metaboliczne, zaburzenia krążenia obwodowego, leki (antybiotyki, sterydy, immunosupresory), jak również złe odżywianie i brak higieny [1, 2].

Cel pracy

Celem pracy była ocena występowania chorób skóry wśród żołnierzy Polskiego Kontyngentu Wojskowego pełniących służbę wojskową w warunkach środowiskowych Afryki Centralnej we wschodnim Czadzie.

Materiał i metody

Analiza retrospektywna występowania chorób skóry oraz określenie struktury zachorowań były oparte na dokumentacji medycznej żołnierzy

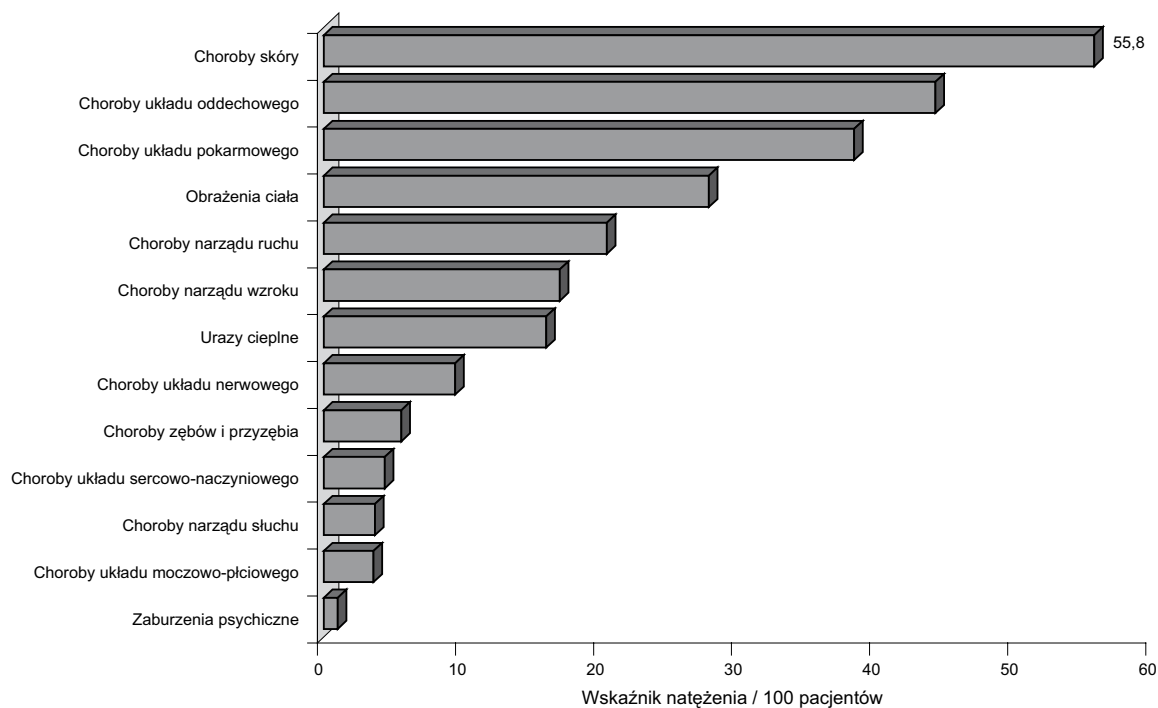
leczonych ambulatoryjnie w placówkach służby zdrowia Polskiego Kontyngentu Wojskowego (PKW) w Czadzie. W okresie od maja 2008 r. do września 2009 r. w PKW w Czadzie służbę pełniło 855 żołnierzy w trzech kolejnych, 6-miesięcznych rotacjach. Do analizy statystycznej wykorzystano dokumentację dotyczącą 477 wstępnych wizyt dermatologicznych żołnierzy (wyłączając wizyty kontrolne z powodu tej samej jednostki chorobowej w ciągu 2 tygodni) zarejestrowanych w Grupie Zabezpieczenia Medycznego PKW. Badania pozwoliły na obliczenie wskaźnika natężenia, którym liczono częstość występowania chorób na 100 pacjentów oraz wskaźnika struktury określającego rozkład procentowy. Badana populacja była zbiorowością o składzie przypadkowym.

Wyniki

Choroby skóry były główną przyczyną zachorowalności polskich żołnierzy stacjonujących w Czadzie w okresie od maja 2008 r. do września 2009 r., stanowiąc 21,8% wszystkich problemów zdrowotnych leczonych ambulatoryjnie (55,8 przypadków na 100 pacjentów) (ryc. 1).

Spośród schorzeń dermatologicznych występujących wśród żołnierzy PKW w Czadzie najczęściej rozpoznawane były alergiczne choroby skóry, stanowiące 42,3% wszystkich przypadków zmian skórnych (tab. 1).

Do najczęstszych dermatoz alergicznych w analizowanym okresie należały: kontaktowe zapalenie

Rycina 1. Profil chorobowy żołnierzy PKW w Czadzie leczonych w okresie od maja 2008 r. do września 2009 r. ($n = 855$). Źródło: PKW Czad. Opracowanie własne.

Tabela 1. Struktura chorób skóry wśród żołnierzy PKW w Czadzie leczonych w okresie od maja 2008 r. do września 2009 r. (n = 477)

Choroby skóry	Liczba przypadków	Wskaźnik struktury [%]
Choroby alergiczne	202	42.3
Choroby wirusowe	80	16.8
Choroby ropne	63	13.2
Grzybice	52	10.9
Inne	80	16.8
Razem	477	100.0

Źródło: PKW Czad. Opracowanie własne

skóry (alergiczne, z podrażnienia), fotodermatozy, odczyny po ukąszeniu owadów, łojotokowe zapalenie skóry oraz ostre pokrzywki. Spośród chorób wirusowych dominowała opryszczka zwykła typu I; wśród chorób ropnych – ropne zapalenie mieszków włosowych, czyrak; wśród grzybic – grzybica pachwin i stóp.

Dyskusja

We współczesnych operacjach wojskowych choroby skóry są jednym z głównych powodów

przyjęć żołnierzy w leczeniu otwartym. Choć rzadko prowadzą do stanów zagrażających życiu, ich powszechne występowanie może w znaczący sposób wpływać na obniżenie zdolności bojowej wojsk, szczególnie podczas działań realizowanych w strefie klimatu gorącego [3]. Przykładem są misje wojskowe w Afryce, gdzie wysoka temperatura i wilgotność powietrza, duże nasłonecznienie, ciężkie warunki zakwaterowania oraz trudności z utrzymaniem higieny osobistej w znaczący sposób utrudniają wykonywanie zadań mandatowych [4]. Wysoki wskaźnik zachorowań, ze szczególnym nasileniem problemów dermatologicznych z jednej strony jest wynikiem ciężkich warunków środowiskowych w rejonie operacji, a jednocześnie do służby w ciężkich warunkach klimatycznych i sanitarnych kierowani są żołnierze ze schorzeniami stanowiącymi przeciwwskazania zdrowotne do wyjazdu [5].

Wnioski

1. Wysoka zachorowalność na choroby skóry wśród personelu biorącego udział w misjach wojskowych wymaga zwrócenia szczególnej uwagi na wnikliwą kwalifikację zdrowotną kandydatów do służby poza granicami państwa w odmiennych warunkach klimatycznych i sanitarnych.
2. Niezbędne jest odpowiednie zabezpieczenie medyczne operacji wojskowej w zakresie specjalistycznej opieki dermatologicznej.

Piśmiennictwo

1. Korzeniewski K. Analiza epidemiologiczna chorób skóry występujących u osób leczonych w Szpitalu Tymczasowych Sił Zbrojnych ONZ w Libanie w latach 1993–2000. *Lek Wojsk* 2005; 81(3): 158–162.
2. Jeske J. Infekcje dermatofitowe u osób powracających z tropiku. *Wiad Parazytol* 1999; 45(3): 395–400.
3. James WD, editor. *Military dermatology*. Washington DC: Office of the Surgeon General at TMM Publications; 1994.
4. Korzeniewski K, Skórczewski K. Health problems of peacekeepers carrying out mandatory tasks in Chad, Central Africa. *Int Marit Health* 2011; 62(1): 37–40.
5. Korzeniewski K. *Współczesne operacje wojskowe. Zagrożenia zdrowotne w odmiennych warunkach klimatycznych i sanitarnych*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Dialog; 2009.

Adres do korespondencji:

Płk dr hab. med. Krzysztof Korzeniewski, prof. nadzw. WIM
Zakład Epidemiologii i Medycyny Tropikalnej WIM
ul. Grudzińskiego 4
81–103 Gdynia
Tel.: 665 707–396
E-mail: kktropmed@wp.pl

Praca wpłynęła do Redakcji: 31.01.2012 r.

Po recenzji: 20.02.2012 r.

Zaakceptowano do druku: 15.03.2012 r.